PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2020

Gemeente Gorinchem

GEMEENTE GORINCHEM

Publieke Sector Accountants B.V.
Jan Sluijtersstraat 21
3059 VC Rotterdam
www.publiekesectoraccountants.nl
info@psa-ra.nl

Aan de gemeenteraad van de gemeente
Gorinchem
Postbus 108
4200 AC GORINCHEM

Onderwerp
Accountantsverslag 2020

Datum
27 mei 2021

Kenmerk
312019010.21.116

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2020 van uw gemeente afgerond. De jaarrekening van de gemeente Gorinchem is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 7 mei 2021 hebben wij een aantal controlebevindingen reeds besproken met uw concerncontroller en uw teammanager Financiën. Op 25 mei 2021 zijn de controlebevindingen besproken met uw directie en wethouder met portefeuille Financiën

Bij de jaarrekening 2020 hebben wij op 27 mei 2021 een goedkeurende controleverklaring afgegeven voor het aspect getrouwheid en een goedkeurende controleverklaring met beperking voor het aspect rechtmatigheid.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2020. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag (de was getekend-versie) te publiceren via de agenda's van de raadscommissies en de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: W. Kalkman RA

Publieke Sector Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 69411409.

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Wouter Kalkman

Tel: 06 – 2127 2977

Amar Iqbal

Tel: 06 – 4003 1051

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij 1
2. Financiële positie en resultaat 6
3. Bevindingen eindejaarscontrole.....12
4. Interne beheersing 23
5. Overige aangelegenheden 27

PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 21 juli 2020 (kenmerk 312019010.20.211) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente Gorinchem.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de beleidsregels toepassing Wet normering topinkomens (WNT).

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het vastgestelde controleprotocol

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben, sluit aan op de door de gemeenteraad op 15 oktober 2020 vastgestelde “Controleprotocol, normenkader rechtmatigheid gemeente Gorinchem 2020”. De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). In het controleprotocol heeft u lagere marges vastgesteld, naar aanleiding van de invloed van de verkoop van de verkoop van de aandelen Eneco. Deze verkoop beïnvloedt ook de omvang van de totale lasten en in uw raadsbesluit is opgenomen dat die niet meetellen in het bepalen van de goedkeuringsmaterialiteit. De bij onze controle van de jaarrekening 2020 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen € 1.454.750 en die is hoger dan in uw controleprotocol is opgenomen (€ 1.300.000) als gevolg van hogere lasten in de definitieve jaarrekening 2020 (bijvoorbeeld door coronakosten).

Bron: Jaarrekening 2020	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 1.454.750	€ 4.364.250

De gemeenteraad heeft in het accountantsprotocol de rapporteringstolerantie vastgesteld op € 100.000.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de jaarrekeningcontrole 2020 onderkennen wij een aantal risico's en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico's en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan hebben besteed.

Risico's voor de jaarrekening 2020

- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels.
- Bestaan en waardering van activa als gevolg van schattingselementen (inschatting van levensduur en restwaarden).
- De waardering en risicoschatting met betrekking tot lopende grondexploitaties, inclusief de geldende regels rondom het tussentijds winstnemen.
- De verantwoording en waardering van onderhoudsvoorzieningen in relatie tot de aan- of afwezigheid van actuele beheerplannen.
- Management override of controls. Dit betreft de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor uw gemeente.
- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing in relatie tot de af te geven collegeverklaring rechtmatigheid (over 2021).
- Risico's en onzekerheden in het sociaal domein.
- De actualiteit van de gevoerde administratie(s), gericht op de betrouwbaarheid van de (tussentijdse) informatievoorziening.
- Uw fiscale positie in het kader van de Vpb.

Aanvullend op de hierboven opgesomde risico's, identificeren wij voor de komende jaarrekeningen de volgende risico's

- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing in relatie tot de af te geven collegeverklaring rechtmatigheid (2021).
- De follow-up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De kwaliteit van de IT-beheersomgeving.

Het inschatten als significant risico is inherent aan deze posten en is niet direct een gevolg van verwachte leemten in de interne beheersing van uw gemeente. Ook is sprake van inschattingen van bruto risico's, alvorens eventuele beheersmaatregelen zijn genomen.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtpunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'belangrijke bevindingen'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

De baten en lasten, alsmede balansmutaties, zijn rechtmatig met uitzondering van fouten in de Europese aanbesteding en volledigheid van de lasten

Op basis van uw accountantsprotocol hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeente gecontroleerd. Hierbij zijn geen materiële bijzonderheden geconstateerd. Bij het programma Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien is sprake van een overschrijding van de begroting (lasten). Deze begrotingsrechtmatigheidsfouten werken niet door in ons rechtmatigheidsoordeel.

Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2020, met uitzondering van rechtmatigheidsfouten bij het onderdeel Europese aanbesteding voor een bedrag van € 3.587.000 en het niet volledig opnemen van de lasten voor een bedrag van € 191.000.

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente Gorinchem. Daarnaast vereisen zij van het college van burgemeester en wethouders het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente Gorinchem zijn uiteengezet in de jaarstukken 2020 in onderdeel “Waarderingsgrondslagen”. In de jaarrekening 2020 hebben zich ten opzichte van 2019 geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen, die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de baten en lasten en/of de financiële positie van de Gemeente Gorinchem.

Wij hebben het door het college toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het BBV (Besluit begroting en verantwoording).

Geïdentificeerde materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er van materieel belang zijnde onrechtmatigheden in het naleven van de Europese aanbestedingsrichtlijnen. De door ons gerapporteerde bevindingen op dit onderwerp zijn materieel en hebben dus invloed op de strekking van onze controleverklaring.

Voor de bevindingen bij de eindejaarscontrole verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring met beperking voor rechtmatigheid voor Europese aanbestedingen en volledigheid lasten

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2020 van de gemeente Gorinchem een getrouw beeld geeft van het eigen vermogen op 31 december 2020 en het resultaat over 2020. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader (vastgesteld door de gemeenteraad op 15 oktober 2020), met uitzondering van de fouten inzake Europese aanbestedingen voor een bedrag van € 3.587.000 en het niet volledig opnemen van de lasten voor een bedrag van € 191.000. Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door voorzitter en de griffier ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

In de controleverklaring hebben wij een paragraaf opgenomen waarin wij de nadruk leggen op de in onderdeel Gebeurtenissen na balansdatum, opgenomen uiteenzetting van het college van burgemeester en wethouders over de mogelijke financiële impact voor de gemeente Gorinchem van de uitbraak van het Coronavirus. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

2. Financiële positie en resultaat

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeente neemt in absolute zin toe

In het BBV en de verslaggevingsregels voor gemeente, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2020 bedraagt € 33.596.000 voordelig. Per saldo is tussentijds € 26.098.000 aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2020 € 7.496.000 voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2020	2019	2018
Eigen vermogen per 1 januari	**52.460**	**52.469**	**60.000**
Tussentijdse resultaatbestemming (saldo)	26.098	-/- 200	-/- 12.204
Gerealiseerd resultaat	7.496	191	4.673
Totaal (‘gerealiseerd *saldo van baten en lasten’*)	**33.594**	**-/- 9**	**-/- 7.513**
Eigen vermogen per 31 december	**86.054**	**52.460**	**52.469**

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw gemeenteraad. Een belangrijke toevoeging aan de reserves is de bate inzake de verkoop van de aandelen Eneco van circa € 27 miljoen. Deze bate is op basis van een besluit van uw gemeenteraad toegevoegd aan diverse reserves.

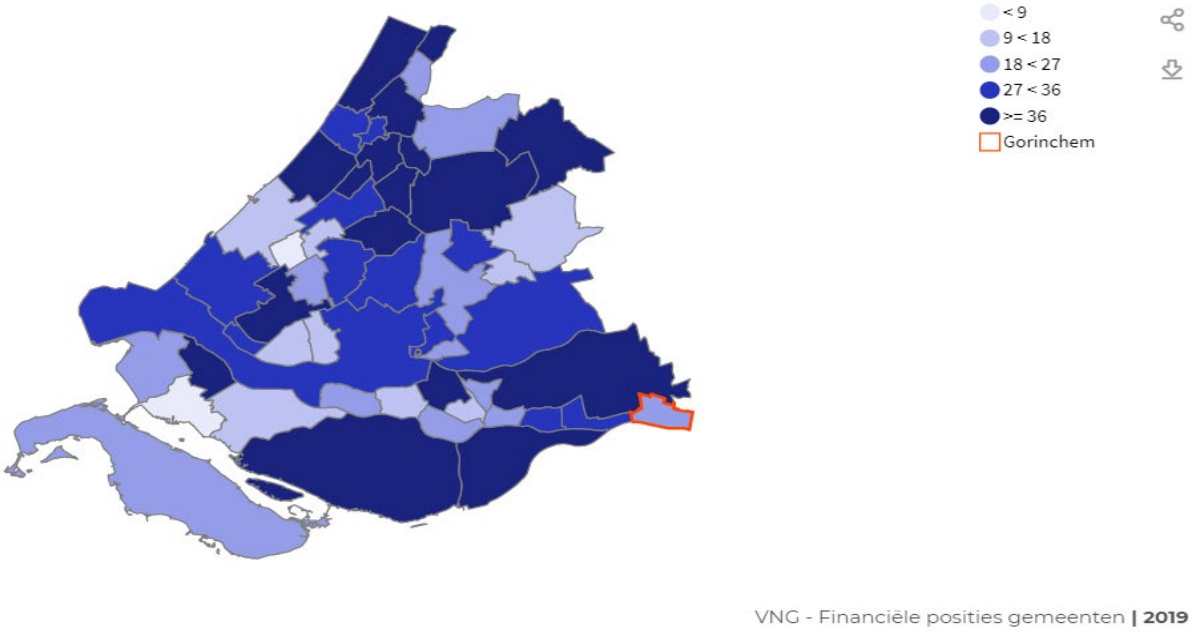
De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2020 35% van het balanstotaal (2019: 22% van het balanstotaal). In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2020. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt volgens de VNG een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs. In de begroting heeft de gemeenteraad de solvabiliteit bepaald op 23% en de solvabiliteit is derhalve 12 procentpunten hoger dan begroot. Ter vergelijking hebben wij de solvabiliteit van een aantal gemeenten opgenomen. Daaruit blijkt dat de solvabiliteit van uw gemeente per 1 januari 2020 onder het gemiddelde van Nederland ligt, maar in 2020 met 13 procentpunten is gestegen, mede als gevolg van de verkoop van Eneco aandelen.

Ter vergelijking over 2019 (waar een eventuele verkoop van aandelen Eneco dus nog niet in zit):

Gemeente	Solvabiliteit 2019
Nederland (gemiddeld)	33%
Zuid-Holland (gemiddeld)	30%
25.000 tot 50.000 inwoners (gemiddeld)	33%
Molenlanden	48%
Hardinxveld-Giessendam	27%
Papendrecht	24%
Alblasserdam	20%
Krimpenerwaard	35%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

De conclusie is dat de solvabiliteit van uw gemeente hoger is dan de diverse gemiddelden over 2019 en wordt door de toezichthouder als gemiddeld aangemerkt (tussen 20 en 50%).

Resultaat 2020 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente Gorinchem ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming.

Exploitatieresultaat (in € 1.000)

Totale baten	175.386	
Totale lasten	141.790	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		**33.596**
Af: stortingen in reserves	31.285	
Bij: onttrekkingen aan reserves	5.187	
Saldo mutaties reserves		**26.098**
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		**7.496**

De exploitatie over 2020 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 33.596.000 zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) saldo van € 25.289.000 voordelig. Dit is een voordeel van € 8.307.000 ten opzichte van de (gewijzigde) begroting. Het gerealiseerde saldo van baten en lasten is in positieve zin beïnvloed door de verkoop van de Eneco-aandelen. Daarbij geldt dat de bate van de verkoop van de Eneco-aandelen conform een besluit van uw gemeenteraad ten gunste van het eigen vermogen is gebracht ten laste van dit saldo van baten en lasten. Het gerealiseerde voordelige resultaat ad € 7.496.000 in deze jaarrekening, waar de invloed van de verkoop van de aandelen Eneco dus niet meer in zit, is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen.

In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Wij verwijzen u naar deze toelichtingen.

Het voordelige exploitatieresultaat 2020 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het

inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Kortheidshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het college van burgemeester en wethouders kwalificeert het weerstandsvermogen als toereikend om de onderkende risico's af te kunnen dekken

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit heeft het college bepaald op € 31 miljoen; met de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de meerjarige begrotingssaldi. In 2019 bedroeg deze € 30,8 miljoen. De beschikbare weerstandscapaciteit is derhalve ten opzichte van 2020 gestegen.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het college een opsomming gegeven van ingeschatte risico's. Deze cumuleren voor 2020 tot een bedrag van € 16,18 miljoen (2019: € 15,77 miljoen). Op basis van deze kwantificering lijkt het beschikbare weerstandsvermogen toereikend te zijn. Het beleid zoals vastgelegd in de nota reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen d.d. 5 oktober 2017 is dat een factor van 1,4 tot 2 als voldoende wordt beschouwd. De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit in de jaarrekening is 1,92 en daarmee hoger dan het minimum van 1,4.

Ten opzichte van 2019 is sprake van een stijging van de gekwantificeerde risico's en tevens een stijging van de beschikbare weerstandcapaciteit. Wij verwijzen u voor de onderkende risico's en de kwantificering daarvan naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie verwijzen wij u naar paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van uw jaarstukken 2020.

3. Bevindingen eindejaarscontrole

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Bij start was oplevering nog niet voldoende

Bij de start van de controle zijn de jaarstukken 2020 volledig aangeleverd, maar waren de werkafspraken op meerdere belangrijke onderdelen nog niet in voldoende mate gereed (tijdigheid) en is gebleken tijdens de controle dat ook de kwaliteit van een aantal onderdelen verder moet worden verbeterd. Daarnaast zijn wij onverwachts geconfronteerd met het vertrek van een medewerker inzake de grondexploitaties. Hierdoor konden wij onze controle niet efficiënt uitvoeren.

Op meerdere onderdelen merken wij op dat wij veel vragen moesten stellen om tot de kern van de inhoud te kunnen komen. Wij merken daarbij wel op dat wij alle medewerking hebben gekregen van uw organisatie en dat sprake was van een constructieve samenwerking.

Daarnaast signaleren wij ook dat op een aantal onderdelen verbeteringen zijn gerealiseerd ten opzichte van 2019, zoals op het onderdeel grondexploitaties en op het onderdeel Europese aanbestedingen (met name de analyses door Team Inkoop en de interne controle door Concerncontrol).

Met uw medewerkers hebben wij afgesproken om voor de zomer 2021 een evaluatie uit te voeren van dit traject met als doel bij de controle 2021 de samenwerking verder te verbeteren.

Grondexploitaties: een aantal aandachtspunten bij de onderbouwing van uw schattingen

Een belangrijke post in de jaarrekening van de gemeente Gorinchem is de voorraad grondexploitaties. Door de invloed van parameters (o.a. indexering, fasering, rente, prijs), die bepalend zijn voor toekomstige kosten en opbrengsten, hebben wij tijdens de controle bijzondere aandacht besteed aan de grondexploitaties.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot de zogenoemde vijf P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in woningbehoefte en vraag naar bedrijventerrein. Is er een kritische analyse van de 'mix' van aanbod van bedrijventerrein en woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen zijn momenteel enorm hoog. Hoe vertaalt dit zich in grondprijzen en wat zijn de verwachtingen op de (middel-)lange termijn, bijvoorbeeld door ontwikkelingen in de hypotheekrente(aftrek) en de COVID-19 crisis.

- **Plankosten:** zijn de geraamde kosten die voor de grondexploitaties gemaakt moeten worden realistisch. U kunt hierbij denken aan de totstandkoming van de ramingen van bijvoorbeeld civieltechnische werken en interne plankosten.
- **Parameters:** zijn de gehanteerde kosten- en opbrengstenindexaties in lijn met de actuele marktontwikkelingen en zijn de renteparameter en disconteringsvoet in overeenstemming met de voorschriften in het BBV.

Gedurende de controle hebben wij deze risico's met uw medewerkers besproken. Tijdens deze gesprekken hebben wij uw medewerkers kritisch bevraagd over de uitgangspunten. De grondexploitaties zijn door uw gemeente voor de jaarrekening 2020 met deze uitgangspunten opnieuw doorgerekend (geactualiseerd), en waar nodig zijn door uw college de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Hieronder onze belangrijkste bevindingen hierbij.

- Ten aanzien van de renteberekening voor de actualisatie grondexploitaties per 1-1-2021 kiest de gemeente Gorinchem ervoor om deze berekening te baseren op de perspectiefnota 2021. Dit past dan ook binnen de gestelde kaders van de Commissie BBV. Echter gezien de lange looptijd van het project Groote Haar en de gevoeligheid van het eindresultaat voor schommelingen in het rentepercentage, verzoeken wij uw college voor de komende jaren voorafgaand aan de controle een positonpaper inzake de rente bij de perspectiefnota op te stellen. Deze dient ter onderbouwing van de schattingselementen en -onzekerheden in deze berekening. Wij adviseren u om ook in het kader van interne controle de renteberekening wordt voorafgaand aan de externe controle te laten beoordelen.
- Dit jaar is voor het eerst een zichtbare kritische toets uitgevoerd door control op de geactualiseerde grondexploitaties. Dat is een belangrijke verbetering. Door diverse omstandigheden is het niet gelukt om deze toets tijdig zichtbaar te documenteren. Wij adviseren u in het kader van de interne controle van 2021 een consistente systematiek voor te schrijven over de wijze waarop de interne kritische toets op de actualisatie van grondexploitatieberekeningen dient te worden uitgevoerd. Hierbij vragen wij u aandacht voor de volgende elementen:
    - Uit de vastlegging van de uitgevoerde controle blijkt op welke onderdelen de grondexploitatieberekening is getoetst, wij vragen hierbij uw specifieke aandacht voor schattingselementen;
    - Uit de vastlegging blijkt op basis van welke onderliggende documentatie de (schattings-)elementen zijn beoordeeld;
    - Uit de vastlegging blijkt zichtbaar de controle-technische-functiescheiding tussen de uitvoerende en de controlerende functionaris;
    - Uit de vastlegging blijkt op welke wijze eventuele vragen en opmerkingen van de controlerende functionaris zijn opgevolgd.
    - De interne toets wordt op consistente wijze gedocumenteerd.

Woningbouw – uitleggebieden

De gemeente Gorinchem heeft per 31 december 2020 1 actieve bouwgrond in exploitatie (BIE) voor woningbouw in de uitleggebieden. Dit betreft het complex Mollenburg met een netto boekwaarde van € 1,2 miljoen per ultimo balansdatum 2020. De

bruto boekwaarde van het complex Mollenburg betreft € 12,1 miljoen. Voor dit complex is een voorziening inzake verlieslatende grondexploitatie gevormd ad € 10,9 miljoen.

Woningbouw- stedelijke vernieuwing
De gemeente Gorinchem heeft per ultimo 2019 2 actieve bouwgronden in exploitatie (BIE) voor woningbouw stedelijke vernieuwing. Dit betreffen de complexen Lingewijk Noord en Kleine Haarsekade met een boekwaarde per 31 december 2020 van respectievelijk € 0,4 miljoen en € 0,2 miljoen. De eindwaarden van deze projecten zijn allen positief. Er is geen voorziening inzake verlieslatende grondexploitaties benodigd. De (verplichte tussentijdse) winstneming in 2020 voor deze projecten betreft € 0,9 miljoen.

Bedrijventerreinen
De gemeente Gorinchem heeft per ultimo 2020 2 actieve bouwgronden in exploitatie (BIE) voor bedrijventerreinen. Dit betreft de complexen Groote Haar en Oost II met een boekwaarde per 31 december 2020 van respectievelijk € 39,5 miljoen en € 5,5 miljoen.

Het complex Grote Haar betreft een complex met een looptijd van langer dan 10 jaar. Deze lange looptijd brengt risico's met zich mee inzake de gevoeligheid van parameters als rente, kosten- en opbrengstenstijging. Voor een deel zijn deze risico's verwerkt in de grondexploitatie. Daarnaast is voor € 1,2 miljoen gereserveerd in het weerstandsvermogen. In 2020 heeft een actualisatie van de kosten plaatsgevonden door een externe deskundige. Dit heeft gezorgd voor een aanscherping van de toekomstige kosten in dit complex. Voor dit complex is een voorziening inzake verlieslatende grondexploitatie gevormd ad € 6 miljoen.

Het complex Oost II betreft een winstgevend complex met een eindwaarde van € 7,6 miljoen. Hiervan is reeds € 6,3 miljoen tussentijdse winst genomen tot en met 2019. In 2020 is een tussentijdse winst genomen van € 0,8 miljoen.

Europese aanbestedingen: rechtmatigheidsfouten van in totaal € 3.587.000

Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole bevat onder andere de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw gemeente uitgevoerde crediteurenanalyse (spendanalyse) gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2020 is nageleefd.

De commissie BBV beveelt aan om meerjarige inkoopcontracten, die zouden moeten voldoen aan Europese aanbestedingsregels maar dat niet doen, in de toelichting op de jaarrekening op te nemen bij de 'niet in de balans opgenomen verplichtingen' voor het volledige bedrag waarover het contract is afgesloten. Uw gemeente heeft ervoor gekozen om dit niet te doen. Wij hebben de verplichtingen dan ook niet meegewogen in ons oordeel.

Op basis van de spendanalyse constateren wij dat voor 48 dossiers de Europese aanbestedingsregels niet zijn nageleefd. Wij merken op dat de bevindingen zijn geconstateerd door uw gemeente en grotendeels voorkomen uit financiële beheershandelingen van voor 2020. De rechtmatigheidsfout komt uit op een bedrag van € 3.587.000. Het betreft de volgende inkopen:

Soort	Rechtmatigheidsfout
Verhardingen	€ 970.000
Groen	€ 540.000
Riolering	€ 150.000
Speeltoestellen en straatmeubilair	€ 38.000
Bodem en grondwateronderzoek	€ 71.000
Vastgoed, waaronder schoonmaak	€ 652.000
Inhuur	€ 401.000
Verzekeringen	€ 121.000
ICT	€ 644.000
TOTAAL	**€ 3.587.000**

Zoals eerder vermeld is de kritische interne toets op de rechtmatigheid van de Europese aanbestedingen verder aangescherpt en verder verbeterd. Voor een verdere verbetering adviseren wij u, om het risico op fouten te beperken in 2021 en verder, per direct de volgende adviezen op te volgen:

- Verdere bewustwording in de gehele organisatie creëren en kennis van de EU Aanbestedingsregels te verdiepen en te verbreden bij alle budgethouders.
- Gebruik voor de opdrachtverlening altijd een startformulier (dwing deze systeemtechnisch af), dat aansluit op de vragen die relevant zijn bij het beoordelen of de juiste keuze wordt gemaakt, inclusief documentatie en goede, consistente onderbouwing.
- Draag zorg voor een volledig contractenregister en voor een totaaloverzicht met opdrachten die lopen. Zo kunnen eerder te verlengen en nieuw aan te besteden contracten tijdige gesignaleerd worden.
- Draag zorg voor een verbetering van de documentatie van uw inkoopdossiers en voer hier gedurende het jaar interne controles op uit.
- Maak bij complexe inkopen in een eerder stadium gebruik van een externe deskundige en documenteer dit in uw inkoopdossier.
- Ten aanzien van de interne controle op de aanbestedingsrechtmatigheid adviseren wij u om eerder en beter verdeeld in het jaar een spendanalyse te laten uitvoeren. Hiermee bent u in staat om tijdig bij te sturen gedurende het jaar.
- Blijf na het uitvoeren van een Europese aanbesteding de contracten monitoren op wijzigingen in de uitvoering van de opdracht.

Opzet spendanalyse

De opzet van de door uw gemeente uitgevoerde crediteurenanalyse (spendanalyse) was initieel onterecht gebaseerd op de betalingen aan crediteuren in een boekjaar. Hierdoor was de uitgevoerde analyse enerzijds niet volledig en anderzijds ook onjuist, gezien het stelsel van baten- en lasten hier niet is gehanteerd. Het heeft uw gemeente uiteindelijk veel moeite gekost om de deze analyse verder te verbeteren.

Implementatie programma “basis op orde” loopt; IT-omgeving (nog) niet beoordeeld

De IT-omgeving en een adequate opzet en werking daarvan nemen een steeds dominantere plaats in binnen uw organisatie voor een betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. Daarmee krijgt de IT ook een dominantere positie in uw en onze controleaanpak en -uitvoering. In de rapportages van uw voorgaande accountant is gerapporteerd over aandachtspunten op het gebied van logische toegangsbeveiliging, wijzigingsbeheer en continuïteit.

De integrale toetsing van de betrouwbaarheid van het systeem van geautomatiseerde (financiële) gegevensverwerking is vooralsnog geen onderdeel van uw interne beheersing geweest in 2019 en 2020. Daarmee bestaat nog geen integraal inzicht of uw geautomatiseerde gegevensverwerking voldoet aan de eraan te stellen eisen in het kader van de interne en externe controle. Zie voor onze gedetailleerde bevindingen en adviezen de managementletter 2020.

Zolang aan belangrijke randvoorwaarden om te kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking niet geheel wordt voldaan, loopt u in opzet mogelijk risico’s. Zonder de beoordeling van de IT General controls kan in feite geen conclusie worden getrokken of de functiescheidingen en autorisaties juist zijn gewaarborgd binnen de IT-systemen en blijft ook de volgende stap naar systeemgericht controleren niet mogelijk. Derhalve adviseren wij om de beoordeling van de IT general controls op te nemen in de scope van de VIC. Op basis van de conclusies kan vervolgens de impact op de verder uit te voeren controles bepaald worden.

Beoordeel de juistheid van de boekingen en maak dit onderdeel van de periodieke budgetgesprekken en het jaarrekeningtraject

Gedurende de interim-controle hebben wij geconstateerd op basis van gesprekken met de financieel adviseurs dat er beperkt tot geen aandacht wordt besteed aan de juistheid van de gerealiseerde baten en lasten. Op basis van de door ons uitgevoerde controle bij de jaarrekening is gebleken dat u initieel beperkt aandacht heeft besteed aan het analyseren van boekingen over 2020 die gemaakt zijn in 2021. Zo blijkt dat er voor circa € 800.000 aan relatief kleine facturen zijn geboekt in 2021, die op basis van de omschrijving betrekking hebben op 2020. In de afronding hebben wij u gevraagd om deze boekingen alsnog te analyseren. Dit heeft geresulteerd in een getrouwheidsfout van € 191.000. Uw college heeft ervoor gekozen om deze niet te corrigeren.

Wij adviseren u om de controle op de juistheid van gemaakte boekingen (baten en lasten) te beleggen in uw organisatie. Naar onze mening kan dit gedaan worden dit onderwerp onderdeel te laten zijn van de periodieke budgetgesprekken die gevoerd worden en onderdeel te laten zijn van het jaarrekeningtraject. Daarnaast adviseren wij u om de actiepunten vanuit een budgetgesprek zichtbaar te documenteren.

Maak een periodieke aansluiting tussen financiële administratie en sub-administratie

Wij constateren dat u bij de WABO-leges onvoldoende grip heeft op de volledigheid van de opbrengsten gedurende het jaar. Door de huidige werkwijze is de kans op fouten groter dan normaal. Op basis van uw interne check op het format WABO- leges is gebleken dat er voor een beperkt bedrag aan leges onterecht niet is verantwoord in de financiële administratie. Dit is uiteindelijk gecorrigeerd in de jaarstukken.

Wij adviseren u om periodiek een aansluiting te maken en te documenteren tussen de financiële administratie en sub-administratie. Daarnaast adviseren wij u om de huidige werkwijze rondom de facturering en administratie van WABO- leges te evalueren.

Begrotingsafwijkingen werken niet door in de controleverklaring

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moet door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota van de Commissie BBV. Een belangrijk uitgangspunt is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de gemeenteraad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant.
Uw gemeenteraad heeft nader beleid vastgesteld, waarbij het uitgangspunt geldt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven bij een overschrijding van de lasten van meer dan € 50.000. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen – waarvan het college in de jaarrekening moet aangeven dat de gemeenteraad deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de gemeenteraad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig en tellen mee in het oordeel van de accountant. Dit is bij uw gemeente overigens niet aan de orde.

Begrotingsafwijkingen werken niet door in de controleverklaring
In totaal heeft uw gemeente € 148,2 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover € 141,8 miljoen aan werkelijke lasten in 2020. Dit is in totaal een onderschrijding van € 6,2 miljoen (4,3%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 173,5 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 175,4 miljoen aan werkelijke baten in 2020. In totaal gaat het om een over-realisatie van baten van € 1,9 miljoen (1,1%). Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten komt daarmee op € 33.596.000 voordelig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop de gemeenteraad de begroting autoriseert. In uw geval is dat op programmaniveau, waarbij sprake is van een overschrijding bij de onderdelen Algemene Dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien. Deze onrechtmatighedenwegen niet mee in ons oordeel.

Naast overschrijdingen van lasten per programma, zijn ook op onderdelen meer baten gerealiseerd dan begroot. Over de baten rapporteren wij in deze paragraaf niet, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het criterium begrotingsrechtmatigheid zoals de richtlijnen voorschrijven.

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de toelichtingen die zijn opgenomen in de jaarrekening en in paragraaf Bedrijfsvoering, waarin een analyse van de (begrotings-)afwijkingen en de begrotingsrechtmatigheid 2020 is opgenomen.

Geen sprake van te betalen vennootschapsbelasting

Uitgangspunt in uw jaarrekening is dat in beperkte mate sprake is van activiteiten die onder de vennootschapsbelastingplicht vallen. De aangifte over 2017 en 2018 is inmiddels door u ingediend (nihil). Het college verwacht dat dit ook voor de jaren 2019 en 2020 het geval zal zijn.

Totdat duidelijk is wat het standpunt van de belastingdienst is ten aanzien van uw aangiften, bestaat het risico dat u alsnog wordt geconfronteerd met een vennootschapsbelastinglast. Naar uw (en onze) verwachting zal dit geen materiële last zijn.

Overigens wijzen wij u erop dat u bij nieuwe en gewijzigde activiteiten dit standpunt moet blijven actualiseren.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over 2020 van € 201.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

In 2020 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2021 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2020 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

Geen fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa-bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 onder SiSa vallen. Wij doen dit met een tabel, die ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Hierna treft u deze tabel aan.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D10	Volwasseneducatie			
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai			
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2020			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2019			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2020			
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2019			
G4	Tozo 1 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 1 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		

G4	Tozo 1 fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 1 fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4	Tozo 2 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 2 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 2 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 2 exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 2 exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 3 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		

G4	Tozo 3 exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 3 exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid: verklaring met beperking (met name rechtmatigheidsfouten EU- aanbestedingen)
Strekking controleverklaring getrouwheid: goedkeurend

4. Interne beheersing

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim-controle 2020

Naar aanleiding van de interim-controle een managementletter hebben uitgebracht. Voor een nadere duiding van onze opmerkingen en aanbevelingen uit de managementletter 2020 verwijzen wij daarnaar. Hieronder hebben wij de managementsamenvatting uit de managementletter opgenomen.

Uw interne beheersing

- In het kader van onze interim-controle hebben wij de interne beheersingsomgeving onderzocht voor zover dit relevant is voor de bijdrage daarvan aan de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.
- Voor een organisatie met de omvang van de gemeente Gorinchem is de norm dat de processen zijn beschreven, het bestaan is vastgesteld van de interne beheersingsmaatregelen en dat de interne controle gedurende het jaar gegevensgerichte werkzaamheden verricht (inclusief IT).
- De interne beheersingsmaatregelen zijn niet altijd zichtbaar en uniform uitgevoerd. De controleaanpak is daarmee hoofdzakelijk gegevensgericht en achteraf.
- De bevindingen liggen deels in lijn met de managementletter 2019. Bij diverse onderdelen is zichtbaar opvolging gegeven aan onze adviezen en actiepunten van voorgaand jaar.

Status rechtmatigheidsverantwoording

- Met ingang van het verslagjaar 2021 gaan de colleges van burgemeester en wethouders een rechtmatigheidsverantwoording opstellen, die opgenomen zal worden in de jaarrekening.
- Decentrale overheden leggen zelfstandig verantwoording af over de naleving van geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening.
- U heeft stappen in de goede richting gezet. Uw nieuwe interne controleplan heeft in opzet voldoende basis heeft om zelfstandig een oordeel omtrent de rechtmatigheid te kunnen verstrekken.
- De gemeenteraad is geïnformeerd omtrent de stand van zaken rondom de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

(Verbijzonderde) interne controle

- Verdere professionalisering van de interne controle is gerealiseerd.
- Samenwerking met de interne controle is verder verbeterd. Tijdige afstemming van uit te voeren interne controlewerkzaamheden, deelmassa's (scoping) en selecties zorgen voor een efficiënte controle.
- Het jaarlijks kritisch analyseren van de opzet en inrichting van de processen, inclusief voorbeelddocumentatie, maakt nog niet standaard onderdeel uit van de AO/IC-lijst en het IC- uitvoeringsprogramma.
- (Verbijzonderde) interne controle vindt nu voornamelijk gegevensgericht plaats. Uw gemeente heeft nog stappen te zetten om voor diverse processen over te gaan naar een systeemgerichte controleaanpak. Belangrijk hierbij is dat zowel de processen als IT worden opgepakt.
- Neem de beoordeling van de IT general controls op in de scope van de VIC. De organisatie heeft toegezegd dit op te pakken.

Belangrijkste bevindingen

- Werk uitvoeringsinstructie prestatielevering verder uit en maak gebruik van de Bado-notitie over de toets op prestatielevering bij inkoop. Gebruik de invoering van de modules Inkoop en Contractbeheer van ProActive om de prestatieverklaringen in ProActive vast te leggen.
- Stel beleid op rondom diverse onderdelen van uw IT- omgeving. En voer periodieke reviews uit op uitdiensttreding / mutaties functionarissen in uw applicaties en systemen.
- De rechtmatigheid van aanbestedingen is niet voldoende preventief geborgd. U heeft tegelijkertijd goede stappen gezet in 2020 in het proces en om achteraf de stand van zaken tijdig vast te stellen.
- U heeft nog stappen te zetten op het gebied van prestatielevering van Wmo. Afspraken hierover zijn met de organisatie gemaakt.
- Draag zorg voor een periodieke aansluiting tussen financiële administratie en diverse subadministraties.
- Beoordeel de juistheid van de boekingen en maak dit onderdeel van de periodieke budgetgesprekken.
- Werk uw frauderisicoanalyse verder uit, actualiseer deze regelmatig en bespreek deze frauderisicoanalyse met het college en de gemeenteraad.

Rechtmatigheids-verantwoording 2021

Rechtmatigheidsverantwoording 2021

In de meicirculaire 2018 heeft het ministerie van BZK aangegeven dat met ingang van het boekjaar 2021 het college zelf een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening moet afgeven. Over de invoering van deze rechtmatigheidsverantwoording en wat dit allemaal voor uw organisatie betekent, is de afgelopen periode (onder andere door het ministerie van BZK, de commissie Depla, de VNG etc.) veel geschreven. Tot en met de jaarrekening 2020 geeft de accountant bij de jaarrekening van uw gemeente een controleverklaring af, met daarin een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid. Dat tweede oordeel, over de rechtmatigheid, verdwijnt vanaf de jaarrekening 2021.

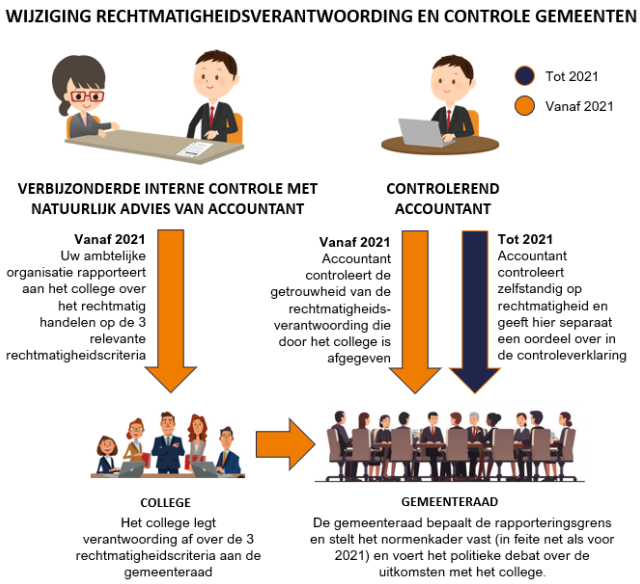
Het wordt vanaf dan de taak van het college zelf om zich daarover te verantwoorden. Het is van belang dat uw gemeente hier op een goede wijze invulling aan geeft. Inmiddels heeft de commissie BBV op 14 december 2020 de conceptnotitie rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie gepubliceerd. Hierbij is met name het investeren in de kwaliteit van de bedrijfsvoering, het professionaliseren van de interne controlefunctie, het ontwikkelen van de visie op de interne controle en het vergroten van bewustwording op het gebied van rechtmatigheid van belang.

Wij hebben u geadviseerd om alle interne controles gedurende het boekjaar tijdig op te starten en af te wikkelen. In het jaar 2020 bent u nog onvoldoende in staat geweest om dit te doen.

Een goede onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording is in ons gedeeld belang. De accountant moet straks immers verklaren dat de door het college afgegeven rechtmatigheidsverantwoording getrouw is.

Wij zijn als uw accountant dus in belangrijke mate afhankelijk van de werkzaamheden van de gemeente. Uiteraard maken wij hier graag gebruik van en willen wij graag samen optrekken om tot een goede invulling van de rechtmatigheidsverantwoording te komen waar wij optimaal gebruik van kunnen maken.

Het doel is uiteindelijk dat uw gemeente zelfstandig de 3 rechtmatigheidscriteria, begrotingscriterium, M&O-criterium en voorwaardencriterium afdekt en dat wij kunnen volstaan met een marginale review achteraf.

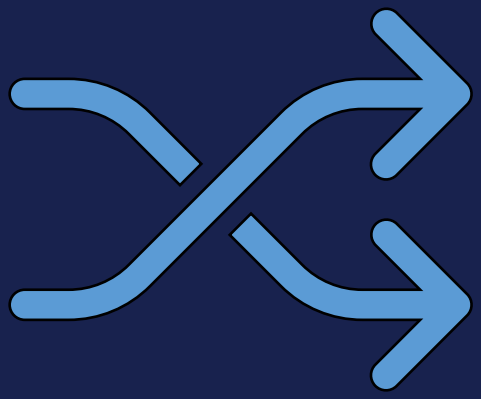

Het college zal dus vanaf 2021 moeten organiseren dat zij voldoende informatie heeft om zich te kunnen uitspreken over de (financiële) rechtmatigheid en daar dan verantwoording over kan afleggen. Wij hebben begrepen dat de gemeente dit vorm gaat

geven door jaarlijks een ‘intern controleplan’ en ‘intern controleverslag’ op te stellen. Wij adviseren u tijdig met de interne controlewerkzaamheden te beginnen.

Wij zijn met uw college in gesprek om er samen voor te zorgen dat uw gemeente de komende maanden klaar is om in het voorjaar 2022 deze rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening 2021.

5. Overige aangelegenheden

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

5.Overige aangelegenheden

Aandachtspunten gemeenteraad

In de vergadering Combi I&O/ B&A van uw gemeenteraad op 1 oktober 2020 stonden de algemene aandachtspunten vanuit de gemeenteraad bij de controle 2020 op de agenda. In dit overleg zijn tevens aandachtspunten meegegeven voor de controle van de jaarrekening. Deze aandachtspunten zijn tevens opgenomen in de dienstverleningsovereenkomst 2020. De onderwerpen betreffen de controle op het intern inkoopbeleid, het proces rondom Europese aanbestedingen, overzicht corona uitgaven, investeringen en naleving van het treasury statuut.

Interne inkoop- en aanbestedingsregels – follow up aandachtspunt 2019

Bij de jaarrekeningcontrole 2019 heeft u ons verzocht in 30 gevallen te onderzoeken of het college van burgemeester en wethouders de intern vastgestelde regels rondom inkoop en aanbesteding heeft gevolgd. Bij ons onderzoek 2019 hebben wij afwijkingen gesignaleerd en aan u gerapporteerd**.**

Op basis van navraag bij het college van burgemeester en wethouders gedurende de controle 2020 blijkt dat de volgende maatregelen zijn getroffen.

- Bij Europese aanbestedingen wordt vanaf 1 september 2020 SROI en duurzaamheid inmiddels standaard besproken en vastgelegd in de Aanbestedingsadviescommissie (AAC). De vastlegging door de AAC wordt ingeleverd bij de inkoper voor de 2e-lijnscontrole.
- Bij inkopen waarbij de inkoper is betrokken wordt vanaf 1 januari 2021 ook standaard gesproken over de punten van SROI en duurzaamheid. De vastlegging wordt gedocumenteerd door de inkoper voor de 2e-lijnscontrole door de andere inkoper. De bewaking van de invoering hiervan vindt plaats via de AO-IC-lijst.
- Het team Stadsbeheer gaat op korte termijn voor elke aanbesteding standaard vastleggen in hoeverre rekening is gehouden met SROI en duurzaamheid. De vastlegging door Stadsbeheer wordt ingeleverd bij de inkoper voor de 2e-lijnscontrole. De bewaking van de invoering hiervan vindt plaats via de AO-IC-lijst.
- De organisatie wordt nadrukkelijk gewezen op de punten van SROI en duurzaamheid in de inkoopgesprekken die de inkoper voert met de teammanagers. De bewaking van de invoering hiervan vindt plaats via de AO-IC-lijst.

Daarnaast is het college van mening dat de volgende maatregelen nog getroffen dienen te worden.

- SROI en duurzaamheid worden verder uitgewerkt in het inkoopbeleid 2021 op basis waarvan vervolgens ingezet zal worden op voorlichting en bewustwording van de organisatie. De bewaking van de opstelling van het inkoopbeleid 2021 vindt plaats via de AO-IC-lijst.

Europese aanbestedingen

U heeft ons verzocht om u te informeren over de procesmatige verbeteringen, die die het college van burgemeester en wethouders heeft doorgevoerd. Daarnaast hebben wij afgesproken met u om eventuele fouten in het accountantsverslag 2020 te vergelijken met de fouten in 2019.

Op basis van de door ons uitgevoerde interim-controle blijkt dat de volgende procesmatige verbeteringen zijn doorgevoerd:

- Periodiek overleg tussen inkoopadviseurs met teammanagers en opgavemanagers. Hierbij worden lopende aanbestedingen en aanbestedingen op de planning besproken. In 2020 is tevens een aanbestedingskalender opgezet, dat inzicht biedt in de aanbestedingen die op de planning staan. Dit draagt bij aan een verdere bewustwording van de organisatie.
- Uw gemeente heeft besloten om de modules Inkoop en Contractbeheer van ProActive aan te schaffen. Hiermee kan een deel van het inkoopproces te weten het bestelproces, het contractbeheer en de financiële verplichtingen, voor een groot deel worden geautomatiseerd en verbeterd.
- Naar aanleiding van het accountantsverslag 2019 is er een maandelijks inkoopoverleg ingesteld. In dit overleg zitten diverse teammanagers, inkoop en Concerncontrol. Het overleg richt zich op het zo snel mogelijk beëindigen van de gesignaleerde inkooponrechtmatigheden. In dit overleg wordt ook gesproken over het vooraf voorkomen van onrechtmatigheden door een nadrukkelijker rol van Inkoop aan de voorkant van het proces. De gemeente is voornemens om tevens de signalering vanuit de recent opgestelde spendanalyse in dit overleg mee te nemen.
- Gedurende de interim-controle is de spendanalyse opgeleverd tot en met het 3e kwartaal. Op basis van deze spendanalyse blijkt dat de onrechtmatigheden op het gebied van aanbestedingen in 2020 boven de materialiteit uitkomen. De review door Concerncontrol heeft grotendeels doorlopend plaatsgevonden en ten tijde van de interim-controle liep de eindreview van Concerncontrol.

Door een extra grondige interne controle op Europese aanbestedingen is het aantal dossiers met onrechtmatigheden dit jaar uitgekomen op 48 (2019: 21 dossiers). Wij merken op dat de bevindingen zijn geconstateerd door uw gemeente zelf en grotendeels voortkomen uit financiële beheershandelingen van voor 2020. Voor een verdere uiteenzetting van onze bevindingen verwijzen we u naar hoofdstuk 3 naar het punt “Europese aanbestedingen: rechtmatigheidsfouten van in totaal € 3.587.000” op pagina 14 van dit rapport.

Corona uitgaven

De gemeente Gorinchem heeft middelen ontvangen inzake het landelijke steunpakket voor de extra lasten en de gederfde baten in 2020. Wij hebben u geadviseerd om het college de opdracht te geven in de toelichting op de jaarrekening een overzicht van deze middelen en de besteding daarvan op te nemen. Wij hebben afgesproken om deze toelichting marginaal toetsen, rekening houdend met de goedkeuringsmaterialiteit en de rapporteringstolerantie van uw gemeente.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij vastgesteld dat in de jaarstukken een overzicht is opgenomen met een toelichting inzake corona van de ontvangen middelen en de besteding daarvan in 2020. Op basis van onze gesprekken met de gemeente blijkt:

- Dat de gemeente aparte grootboeknummers in de administratie heeft aangemaakt om de baten en lasten rondom Corona te monitoren.
- Dat bij de tussenrapportage een eerste opzet door het college is gemaakt van de te verwachten effecten van corona. Deze effecten zijn ook financieel vertaald middels een wijziging van de begroting.
- De gemeente interne controlewerkzaamheden heeft uitgevoerd om de juistheid van de boekingsgang rondom corona vast te stellen.

Wij hebben de rekenkundige juistheid van het overzicht inzake corona vastgesteld. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat het overzicht inzake corona aansluit met de onderliggende administratie. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Investeringen

Op verzoek van uw gemeenteraad informeren wij u over de uitkomsten van de controle van uw bezittingen (de materiële vaste activa) en de waardering daarvan, in overeenstemming met de regels van het Bbv.

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd. De controle op de materiële vaste activa levert geen controleverschillen of andere bijzonderheden op.

Naleving treasury statuut

In 2020 is sprake van een nieuw treasurystatuut en hebben eenmalige transacties plaatsgevonden in uw schuldpositie in verband met de verkoop van de Eneco-aandelen. Op verzoek van uw gemeenteraad informeren wij u over de uitkomsten van de controle van de bepalingen uit uw treasurystatuut. Daarbij zullen wij ook ingaan op de netto schuldquote van uw gemeente en deze benchmarken met openbare gegevens. Daarnaast informeren wij u over de risicoanalyse rondom de schuldpositie.

Treasurystatuut

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd ten aanzien van de naleving van uw nieuwe treasury statuut.

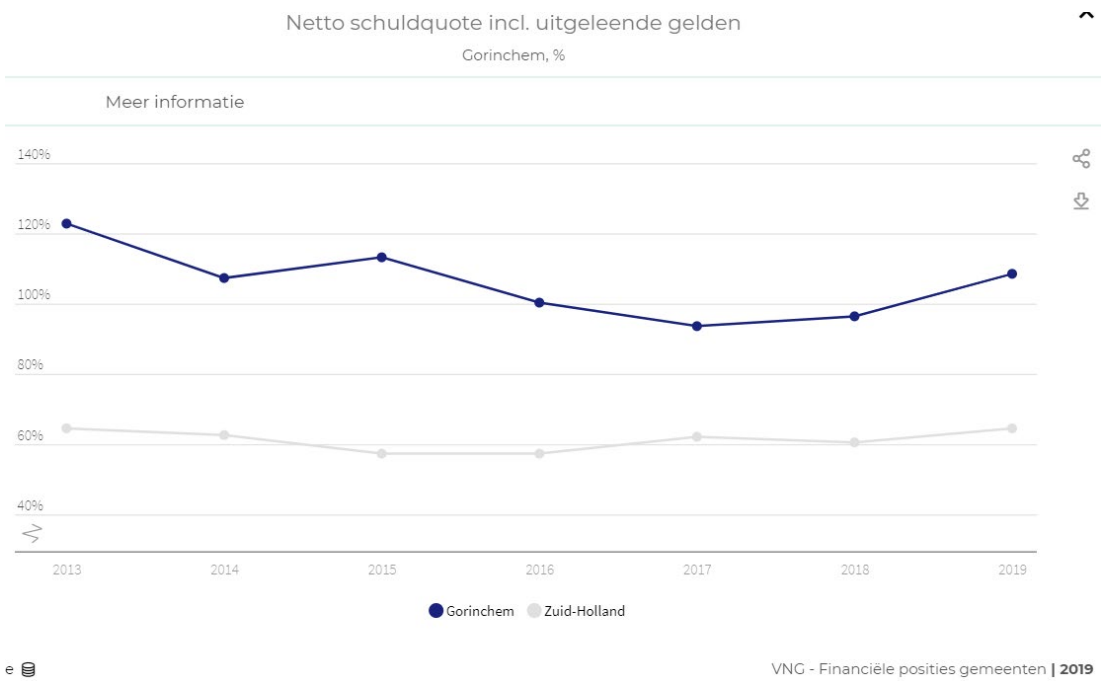
Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft indirect antwoord op de vraag of met het inkomen blijvend de schuldverplichtingen kunnen worden gedragen. Een hoge netto schuldquote geeft aan dat bij een recessie de druk van de schuldverplichtingen op de exploitatie uitgaven hoog kan oplopen. De signaalwaarden van de VNG voor de netto schuldquote bedragen 100% en 130%.

Op basis van de jaarstukken blijkt een netto schuldquote van 61% en daarmee blijft de gemeente Gorinchem onder de signaalwaarde van de VNG. Echter blijkt het kengetal in de begroting 2021 en verder op te lopen van 105% in 2021 naar 152% in 2024. De lage netto schuldquote in 2020 is met name veroorzaakt door de verkoop van de Eneco-aandelen.

Ter vergelijking over 2019:

Gemeente	Netto schuldquote 2019
Nederland (gemiddeld)	60%
Zuid-Holland (gemiddeld)	64%
25.000 tot 50.000 inwoners (gemiddeld)	48%
Molenlanden	20%
Hardinxveld-Giessendam	73%
Papendrecht	92%
Alblasserdam	94%
Krimpenerwaard	31%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Risicoanalyse rondom de schuldpositie

De paragraaf weerstandsvermogen van de jaarrekening bevat een renterisico dat als nihil is gekwalificeerd, zijnde de kans dat de rentelasten niet binnen de bestaande beschikbare budgetten kunnen worden opgevangen in de periode van de eerstvolgende 4 jaar. Hieraan liggen de volgende uitgangspunten/werkwijzen ten grondslag.

1. De huidige marktrente is substantieel lager dan de rente die betaald wordt over lopende leningen. Dat betekent dat elke lening die geherfinancierd wordt, leidt tot een verdere verlaging van de rentelasten in de begroting.
2. Het huidige rentebudget is (op basis van de bevriezing van dit budget in de PPN 2021-2024) hoger dan de verwachte rentelasten voor de komende jaren.
3. Er wordt een targetrente gehanteerd waarbij overgegaan wordt van korte financiering naar lange financiering. De targetrente ligt onder de begrote rente, waarmee het rentebudget meer dan toereikend is.
4. De uit de nieuwe investeringen voortkomende financieringsbehoefte is berekend over de geplande investeringen, waarbij het college in praktijk ziet dat het budget enerzijds en de feitelijke uitgaven anders niet synchroon lopen. De werkelijke financieringsbehoefte (en dus de rentelast) zal daardoor dus lager uitvallen.

Bij de perspectiefnota 2021-2024 heeft u een aantal kaders vastgesteld teneinde de schuldpositie en rentekosten te beheersen. Wij zijn van mening dat deze risicoanalyse toereikend is.

Geen meningsverschil met het college van burgemeester en wethouders

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders ontvangen

Wij hebben namens het college van burgemeester en wethouders een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving met uitzondering van de bevindingen die elders in het rapport zijn opgenomen ten aanzien van EU-aanbestedingen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het

kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management en de directie van de gemeente Gorinchem, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.
Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2020 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van materiële fraude. Tot slot merken wij op dat het college nog niet beschikt over een geactualiseerde en geformaliseerde frauderisicoanalyse.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Gorinchem in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen de gemeenteraad of de accountantscommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de gemeente Gorinchem, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente Gorinchem of een bij de gemeente Gorinchem betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening
• Controle van de financiële verantwoording “Herstructurering Avelingen”

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de ‘Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)’ en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Gorinchem in 2020 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Aard van de fouten en onzekerheden (x € 1.000)	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Fouten		
Resterende (materiële) getrouwheidsfouten en onzekerheden: lasten zijn te laag verantwoord (voortgezette controle)	191	191
(Sub)**totaal getrouwheidsfouten**	**191**	**191**
Rechtmatigheidsfout vanuit externe regels	3.587	
Rechtmatigheidsfout vanuit interne regels	n.v.t.	n.v.t.

Totaal rechtmatigheidsfouten	**3.778**	**191**
Totaal fouten		
Onzekerheden		
Totaal onzekerheden		

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de gemeenteraad en het college en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS